

tajana, ynnä tehtailija K. A. Wigg, viimeksi mainitun kadun varrella olevan tontin n:o 7 omistajana, jotka olivat vaatineet, osin että Pormestarinrinteen tonttien n:ojen 3 ja 5 välinen raja siirrettäisiin idemmäksi sekä siten syntynyt uusi tontti ja kaupungin omistama, tämän ja Rahapajankadun tontin n:o 1 välinen rakentamaton alue liitettäisiin viimeksi mainittuun tonttiin yhdeksi tontiksi, osin että Pormestarinrinteen tonttien n:ojen 5 ja 7 sekä näiden ja Rahapajankadun tontin n:o 3 välinen raja poistettaisiin ja näistä tonteista muodostettaisiin uusi tontti, ja tarjoutui Skatan yhtiö 30 markan hinnasta lunastamaan edellä mainitun 201.645 m² laajan maa-alueen. Tämän johdosta oli kaupungin yleisten töiden hallitus laatinut ehdotuksen korttelin n:o 139 kaupunginasemakaavanmuutokseksi, josta oli hankittu terveydenhoitolautakunnan lausunto. Lähettäen tämän ehdotuksen valtuustolle esitti rahatoimikamari, että kaupunginvaltuusto hankkisi sille k. senaatin vahvistuksen sekä valtuuttaisi kamarin, sittenkun vahvistus oli saatu, Skatan yhtiölle myymään edellä mainitun maa-alueen 6,049 markan 35 pennin hinnasta.

Tähän rahatoimikamarin esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi 1).

Sittenkin ilmoitettiin 2) maistraatin kirjelmässä joulukuun 16 päivältä kaupunginvaltuuston tiedoksi, että senaatti oli edellisen marraskuun 29 päivänä vahvistanut puheenalaisen kaupunginasemakaavanmuutoksen.

Eväty anomus
korttelin n:o
485 kaupungin-
asemakaavan
muuttamisesta.

Rahatoimikamariin annetussa, kaupunginvaltuustolle osotetussa ja kamarin kirjelmässä maaliskuun 30 päivältä valtuustolle lähetetyssä kirjelmässä olivat talonomistaja J. Eriksson ja kirvesmies E. Kronlund, joista ensinmainittu omisti Läntisen viertotien tontin n:o 42 korttelissa n:o 485 ja Kronlund oli ilmoittanut omistavansa viereisellä tonttipaikalla sijaitsevan rakennuksen, anoneet sekä hankittavaksi sellaista mainitun korttelin kaupunginasemakaavanmuutosta, kuin kamarin kirjelmän oheinen karttajäljennös lähemmin osotti, että myös Kronlundin oikeuttamista sittenkin lunastamaan kaupunginasemakaavanmuutoksen johdosta syntyneen asuntotontin.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti epäsi 3) mainitun anomuksen.

2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat.

Korttelin n:o
199 tonttien
n:ojen 1, 5 ja 7

Sittenkin lisätty kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 8 päivänä 1910 oli päättänyt 4) kaupungille ostaa IX kau-

1) Valt. pöytäk. syysk. 19 p. 12 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 22 p. 30 §. —

3) Valt. pöytäk. huhtik. 4 p. 11 §. — 4) Ks. 1910 vuod. kert. siv. 8 ja seur.

punginosassa korttelissa n:o 199 olevat asuntotontit n:ot 1 ja 5 sekä tehdastontin n:o 7 1,000,000 markan hinnasta, maksettavaksi kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista, ilmoitettiin ¹⁾ maistraatin kirjelmässä tammikuun 28 päivältä kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli viimeksi mainitun kuukauden 18 päivänä vahvistanut sanotun päätöksen.

Kirjelmässä ²⁾ lokakuun 27 päivältä 1910 mainitsi rahatoimikamari m. m., että Helsinginkatu on oleva XI ja XII kaupunginosan pääliikenneväyliä, se kun on aiottu suunnata näiden kaupunginosain halki ja korttelin n:o 304 kohdalla katkaistuaan rautatiepenkeeseen välittömästi yhdistämään Itäisen viertotien Eläintarhaan. Kun nämä seudut pintamuodostuksensa johdosta tarjoovat erittäin soveliaita asuinpaikkoja, saataisiin tasottamalla tämä katu ynnä viereiset syrjäkadut useita tontteja rakennettavaksi. Tässä oli kuitenkin esteenä se, että Helsinginkadun itäosa meni Helsingfors aktiebolaget nimisen yhtiön 1923 vuoden loppuun asti vuokraamalle Suruttoman huvila-alueelle n:o 25, joten siis rakennustoiminta mainittujen kaupunginosain sisäosissa paljon estyisi sinä aikana, minkä mainittu alue oli yhtiön käytettävänä, jollei kaupunki voisi sopimusta tekemällä aikaisemmin hankkia kaduntasotuksiin tarpeellista maata. Välitön kulkuyhteys viertotien ja puheena olevain kaupunginosain välillä puuttui nykyään ainoastaan puoleen leveyteensä aukaistun Vaasankadun sekä Neljännen linjan välisellä alalla. Tällä alalla Suruttoman alueen ulkopuolella sijaitsevista kaduista, nimittäin Viidennestä linjasta, Haapaniemen- ja Kaikukujasta sekä Sakarinkadusta, kävisi ainoastaan ensinmainittua jossain määrin katsominen puheena olevien alueitten sisäosiin vieväksi kulkuväyläksi. Helsinginkadun jatkaminen olisi siis epäämätön ehto Kallion pohjoispuolisten seutujen asuttamiselle, mutta hankkimalla Suruttoman alue takaisin kaupungin haltuun voitaisiin Penger- ja Torckelikadunkin tasotus toimittaa sekä Vaasankadun itäosa aukaista täyteen leveyteensä. — Vuonna 1905 vahvistetussa kaupunginaseமாகাavanmuutoksessa oli viertotie siirtynyt lännemmäksi, minkä johdosta se oli korttelien n:ojen 340 ja 343 kohdalta kaventunut. Viertotien levittäminen olisi niinkään tarpeen vaatima, siihen nähden että liikenne vuosi vuodelta lisääntyi ja vastaisuudessa raitiotie luultavasti ulotettaisiin Hermanniiin ja Toukolaan, jolloin sen kulkuvuorot taajenisivat. Tämänkin työn suorittaminen ennen vuotta 1923 oli jossain määrin sen varassa että kaupunki hankki Suruttoman alueelta maata.

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 21 p. 8 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 55 vuodelta 1910.

ostoa koskevan päätöksen vahvistus.

Erään Suruttoman tiluksen n:o 25 alueen hallintaoikeuden lunastaminen.

Tämän johdosta oli ryhdytty keskusteluihin Helsingfors aktiebostäder yhtiön johtokunnan kanssa Suruttoman huvila-alueen hallinto-oikeuden lunastamisesta, ja oli yhtiö vihdoin hyväksynyt rahatoimikamarin esittämän sopimusehdotuksen, jonka mukaan yhtiö heinäkuun 1 päivänä 1911 kaupungin käytettäväksi luovutaisi mainitun huvila-alueen pääasiallisesti seuraavilla ehdoilla, nimittäin: yhtiö oikeutetaan mainittuna päivänä lunastamaan Itäisen viertotien tontin n:o 47 sekä Helsinginkadun tontit n:ot 2 ja 4 niille maaliskuun 30 päivänä 1910 pannuista arviohinnoista, 40,776 markasta, 38,511 markasta 44 pennistä ja 32,333 markasta 85 pennistä, joista summista yhtiö tammikuun 1 päivänä 1924 suorittaa 15 % sekä kuolettaa jälellä olevan määrän kymmenesosalla vuosittain kymmenen vuoden kuluessa, ja korkoa maksamattomalle kauppahinnalle luetaan viimeksi mainitusta päivästä 6 %:n mukaan; yhtiö oikeutetaan 400 markan vuotuisesta vuokramaksusta heinäkuun 1 päivästä joulukuun 31 päivään 1923 pitämään hallussaan Itäisen viertotien tontit n:ot 41, 43 ja 45; yhtiö sitoutuu kolmen kuukauden kuluessa irtisanomisesta poistamaan kaikki niillä alueilla sijaitsevat rakennukset, mitkä heinäkuun 1 päivänä 1911 luovutetaan kaupungille, paitsi sitä Helsinginkadun tontilla n:o 2 olevan päärakennuksen osaa, joka sijaitsee mainitulla kadulla ja joka rakennus saa pysyä sinällään 1923 vuoden loppuun.

Ehdotetun sopimuksen johdosta saataisiin Suruttoman alueelta, sittenkun tarpeelliset kaduntasotustyöt oli tehty, yhdeksän osittain hyvin sijaitsevaa tonttia myytäväksi, jota paitsi kaupungin tarpeisiin varattu kortteli n:o 346 tulisi käyttökelpoiseksi, minkä ohessa Harjutorin, aluksi väliaikainen, tasotus voitaisiin toimittaa myyntipaikan laittamiseksi näihin seutuihin, missä vähäistä torikauppaa jo oli syntynyt Suruttoman alueella.

Ehdotettua lunastusta vastaan kävisi tosin muistuttaminen, että puheena oleva alue joka tapauksessa verraten piakkoin palautuisi kaupungin haltuun ja ettei kaupungin sentähden tulisi uhrata varoja sen takaisin hankkimiseen ennen vuokrakauden päättymistä, vaan olisi asutus sillä välin suunnattava toisaalle. Tässä oli kuitenkin huomattava, että Helsingin- ja Vaasankadun varrelta jo oli myyty useita tontteja ja että asutuksen luonnollinen kehitys näytti suuntautuvan näille seuduille. Lisäksi huomautettaneen, että Helsinginkadun tontilta n:o 2 ulkoneva asuinrakennus, jonka suurimman osan pysyttämistä rahatoimikamari oli puoltanut, ehkäisisi mainitun kadun liikennettä. Tässä olisi kuitenkin otettava huomioon, että puheena oleva rakennus oli yhtiön suurimpia ja että, ellei tätä ehtoa hyväksyttäisi, rakennus kävisi miltei kelvottomaksi, koska se täytyisi enimmältä osaltaan purkaa, sekä edelleen, että Vaasan-

kadulla, joka tässä yhtyi viertotiehen, näytti olevan kylliksi tilaa liikenteelle.

Edellä lausutun johdosta rahatoimikamari esitti puheenalaisen huvila-alueen lunastettavaksi edellä mainituilla ehdoilla.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto äänestettyään epäsi ¹⁾ rahatoimikamarin esityksen.

Sittemmin teki rahatoimikamari asiasta uuden esityksen ²⁾. Siinä kamari m. m. lausui, että kamari, siihen katsoen että Helsingfors aktiebostäder yhtiön hallitus oli kamarille ilmoittanut yhtiön aikovan voimassa olevan vuokravälikirjan määräysten mukaisesti ympäröidä Suruttomassa olevan alueensa aidalla, sekä siihenkin nähden että pääsyynä valtuuston epävävään päätökseen asiassa lienee ollut, ettei kaupunki ehdotetun sopimuksen kautta saavuttaisi Helsinginkadun täydellistä laajennusta, oli yhtiöltä tiedustellut, suostuisiko yhtiö ja millä ehdoilla kohta käskyn saatuaan poistamaan tontinrajan ulkopuolelle ulottuvan osan Helsinginkadun tontilla n:o 2 olevaa rakennusta. Vastaukseksi tähän tiedusteluun oli yhtiön johtokunta ilmoittanut, että johtokunnan käsityksen mukaan yhtiö oli halukas tässä kohden noudattamaan kamarin toivomuksia, jos kaupunki, sen lisäksi mitä yhtiö aikaisemmin oli alueen järjestelyyn nähden ehdottanut, myös korvaisi yhtiölle ne tappiot, joita sille puheenalaisen toimenpiteen johdosta koituisi. Johtokunta oli kuitenkin huomauttanut, että Helsinginkadun leveys aluksi tulisi tältä kohden täysin riittävä, jos huvilan kolmikerroksinen osa poistettaisiin.

Edellä esitetyillä perusteilla ja kun asia oli, sen johdosta että yhtiön oli täytynyt ryhtyä toimiin alueen aitaamiseksi, joutunut uuteen vaiheeseen, sekä vihdoin silmällä pitäen kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnossaan huomauttamia liikenneäkökohtia, oli rahatoimikamari katsonut olevan esittäminen tämän asian kaupunginvaltuuston uudestaan harkittavaksi. Kamari sentähden esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi

antaa kamarin toimeksi tehdä Helsingfors aktiebostäder osakeyhtiön kanssa sellaisen sopimuksen, että yhtiö heinäkuun 1 päivänä 1912 kaupungin käytettäväksi luovuttaa yhtiöllä vuokralla olevan Suruttoman huvila-alueen n:o 25 seuraavilla ehdoilla:

1) että yhtiö oikeutetaan heinäkuun 1 päivänä 1912 lunastamaan Itäisen viertotien tontin n:o 47 sekä Helsinginkadun tontit n:ot 2 ja 4, jotka kaikki tontit sijaitsevat korttelissa 343, itsekunkin 40,776 markan, 38,511 markan 44 pennin ja 32,333 markan 85 pennin hinnasta, joista määristä yhtiön tulee tammikuun 1 päivänä 1924 suorittaa

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 17 p. 11 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 59.

15 % sekä kuolettaa jälellä oleva osa kymmenen vuoden kuluessa kymmenesosalla vuosittain, alkaen koronlasku 6 %:n mukaan maksamatta olevalle kauppahinnalle viimeksi mainitusta päivästä, mutta ollen yhtiöllä kuitenkin valta maksaa koko kauppahinta aikaisemminkin;

2) että kaupunki on maksamatta olevan kauppahinnan vakuudeksi oikeutettu hakemaan ja saamaan kiinnityksen yhtiön lunastettaviin tontteihin;

3) että hallintaoikeus Itäisen viertotien tontteihin n:o:ihin 41, 43 ja 45 luovutetaan yhtiölle heinäkuun 1 päivän 1912 ja joulukuun 31 päivän 1923 väliseksi ajaksi vuotuisesta 400 markan vuokrasta sekä velvoittamalla yhtiö vuokrakauden päättyessä palauttamaan tontit, joilta rakennukset sitä ennen pitää olla poistettu, kaupungin vapaasti käytettäväksi; sekä

4) että yhtiö sitoutuu kolmen kuukauden kuluessa käskyn saamisesta poistamaan kaikki rakennukset niiltä alueilta, jotka heinäkuun 1 päivänä 1912 luovutetaan kaupungille, lukuunottamatta sitä Helsinginkadun tontilla n:o 2 olevaa päärakennuksen osaa, joka sijaitsee sanotulla kadulla ja joka rakennus saa pysyä liikuttamatta paikallaan 1923 vuoden loppuun, kuitenkin sillä ehdolla että, jos suurin osa rakennusta sitä ennen tavalla taikka toisella turmeltuu, yhtiö ei ole oikeutettu uudesti rakennuttamaan tontin ulkopuolella sijaitsevaa osaa siitä, sekä että yhtiö velvoitetaan, jos kaupunki sitä haluaa, ennen sanottua ajankohtaa poistamaan puheenalaisen osan rakennusta jäävittömäin henkilöjen määräämän korvauksen maksamalla.

Tätä rahatoimikamarin esitystä käsiteltäessä kaupunginvaltuusto äänestettyään päätti ¹⁾ hyväksyä sen.

Sittenkun k. senaatti oli valtuuttanut rautatiehallituksen 2 markan hinnasta neliömetriltä myymään 814.5 neliömetrin laajuisen maa-alueen, joka aikanaan oli Suomen valtionrautateitä varten pakkolunastettu kaupungin nykyään omistamasta Helsingin pitäjän Äggelbyn kylän Monsaksen verotalosta n:o 2, mutta oli käynyt kruunulle tarpeettomaksi, sekä valtionrautateiden asiamies tämän johdosta oli kirjelmässä rahatoimikamarille tarjonnut mainittua aluetta kaupungin lunastettavaksi sanotusta yksikköhinnasta, lähetti kamari, hankittuaan asiasta kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnon, valtuustolle huhtikuun 6:ntena päivätyn kirjelmän, jossa kamari, joka katsoi puheena olevan kirjelmän oheisessa asemapiirroksessa osotetun maakappaleen vastedes voivan käydä kaupungille hyödylliseksi, esitti:

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 22 p. 21 §.

että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi 1,629 markan hinnasta lunastaa usein mainitun maa-alueen ja että tämä kauppahinta pantaisiin maksettavaksi valtuuston käyttövaroista; sekä

että varsinainen valtuusto valtuuttaisi kamarin rautatiehallituksen kanssa tekemään sopimuksen tämän maa-alueen ostosta mainituilla ehdoilla sekä ryhtymään asianmukaiseen toimenpiteeseen maakappaleen erottamiseksi valtionrautateiden alueesta ja sen liittämiseksi edellä mainittuun verotaloon.

Asiaa esiteltäessä katsoi kaupunginvaltuusto kysymyksessä olevan ainoastaan sellaisen pakkolunastetun maan takaisin lunastamisen, josta säädetään voimassa olevan pakkolunastuslain 56 §:ssä, mutta ei kiinteän omaisuuden uudesta hankinnasta kaupungille, sekä siis varsinaisen valtuuston voivan tehdä lopullisen päätöksen asiassa, ja päätti¹⁾ valtuusto valtuuttaa rahatoimikamarin tekemään rautatiehallituksen kanssa sopimuksen puheena olevan alueen ostosta sekä ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin alueen erottamiseksi valtionrautateiden maasta ja yhdistämiseksi mainittuun verotaloon.

Kirjelmässä toukokuun 24 päivältä mainitsi rahatoimikamari kansakoulujohtokunnan kamarille huomauttaneen, että Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja Marian turvakoti oli kaupunginvaltuuston tammikuun 26 päivänä 1897 tekemällä päätöksellä saanut luvan haaraosastoaan varten uuden kansakoulun paikaksi varatulle Neljännen linjan tontille n:o 9 kortteliin n:o 319 XI kaupunginosaan rakennuttaa pienenlaisen koulutalon sillä ehdolla että, jos rakennuksen paikka vastedes tarvitaan kaupungin omaa kansakoulua varten, siihen tehty rakennus muutetaan pois tai luovutetaan kaupungille arvioimalla määrätystä korvauksesta; ja koska mainitun pientenlastenkoulun haaraosaston pihamaana käyttämä alue tarvittiin Kallioon teetettävää kaupungin uutta kansakoulutaltoa varten, oli johtokunta ehdottanut, että Sedmigradskyn pientenlastenkoululle kuuluva koulutalo lunastettaisiin kaupungille ja sisustettaisiin Kallion kansakoulun jatkoloukkain koulukeittiöksi. Rahatoimikamari oli tämän johdosta tiedustellut Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan mieltä sekä arvioiduttanut puheena olevan koulurakennuksen, joka ynnä muuan pienenlainen ulkokuone oli arvattu 41,000 markan hintaiseksi, sekä laadituttanut luonnospiirustukset ja kustannusarvion koulurakennuksen sisustamisesta koulukeittiöksi, jonka arvion mukaan työstä olisi kustannuksia 7,650 markkaa. Oheen pannen mainitut luonnospiirustukset esitti kamari kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

Koulutalon
lunastus.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 25 p. 14 §.

että Neljännen linjan tontilla n:o 9 korttelissa n:o 319 sijaitseva, Sedmigradskyn pientenlastenkoululle ja Marian turvakodille kuuluva koulutalo ulkokuoneineen lunastettaisiin kaupungin kansakouluja varten 41,000 markan hinnasta, haltuun otettavaksi kesäkuun 1 päivänä 1912;

että mainittuun koulutaloon laitettaisiin koulukeittiö Kallion suomenkielisen kansakoulun jatkoluokkia varten edellä mainittujen luonnospiirustusten mukaisesti arviolta 7,650 markan kustannuksilla; sekä

rahatoimikamari valtuutetaan 1912 vuoden menosääntöön panemaan tätä varten tarpeelliset rahamäärät.

Kansakoulujohtokunnan annettua siltä vaaditun ¹⁾ lähemmän selvityksen koulukeittiöiden järjestämisestä kaupungin kansakouluihin hyväksyi ²⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen kaikin puolin.

Kirjelmässä syyskuun 14 päivältä mainitsi rahatoimikamari havainneensa ei ainoastaan liikennekannalta, vaan esteettisistäkin syistä erittäin suotavaksi, että Unioninkatua Kasvitieteellisen puutarhan kohdalta laajennettaisiin; että kamari sentähden oli k. Aleksanterin-yliopistolta tiedustellut, suostuisiko ja millä ehdoilla yliopisto kaupungille Unioninkadun laajentamista varten luovuttamaan maata mainitun puutarhan alueelta; sekä että konsistori oli kamarin esityksen johdosta ilmoittanut yliopiston suostuvan kaupungille korvauksetta luovuttamaan 5,8 metriä leveän maakaistaleen Kasvitieteellisen puutarhan itärajaa pitkin, sillä ehdolla että kaupunki sitoutuu:

omalla kustannuksellaan muuttamaan Unioninkatua vasten olevan aitauksen siihen paikkaan uuden rajalinjan sisäpuolelle, minkä Kasvitieteellisen puutarhan hallinto osottaa;

niinikään omalla kustannuksellaan toimeenpanemaan puheenalaisen laajennuksen johdosta tarpeelliset viemäri- ja vesijohdon muutokset;

sovintorajaksi tunnustamaan aitauksen osottaman, puutarhan nykyisen etelä- ja länsirajan sekä myöntämään, että yliopisto saa länsipuolisen aitauksen ja vuonna 1829 vahvistetun läntisen rajalinjan sekä eteläpuolisen aitauksen ja pohjoisrajalle teetettävän rantatien välistä aluetta käyttää yhtäläisellä oikeudella kuin Kasvitieteellisen puutarhan muuta aluetta; sekä

että tähän kuuluvia töitä Kasvitieteellisen puutarhan alueella teetettäessä työnjohto mahdollisimman tarkoin noudattaa puutarhahallinnon osotuksia.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 13 p. 15 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 17 p. 7 §.

Edellä lausutun johdosta rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kamari valtuutettaisiin yliopiston kanssa tekemään lopullinen sopimus, jonka mukaan edellä mainituilla ehdoilla kaupungille korvauksetta luovutetaan 5,8 metriä leveä maakaistale Kasvitieteellisen puutarhan itärajaa pitkin oikeissa olevaa Unioninkadun laajennusta varten; sekä

että kaupungin yleisten töiden hallitus saisi toimekseen vuonna 1911 ryhtyä teettämään mainittua työtä, jonka kustannukset, 24,400 markkaa, pantaisiin 1912 vuoden menosääntöön.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto myöntyi 1) rahatoimikamarin esitykseen.

Konekauppaosakeyhtiö Aatran kaupunginvaltuustolle tekemän tarjouksen että kaupungille ostettaisiin noin 15 m² laajuinen osa yhtiön omistamasta Vilhonkadun tontista n:o 5 45,000 markan hinnasta valtuusto, rahatoimikamarin esityksen mukaisesti, epäsi 2).

Vilhonkadun tontin n:o 5 erään osan myyntitarjouksen evätty.

Sittenkun Helsingin pitäjän Drumsön kylässä sijaitsevan Drumsön kartanon omistajat, herrat J. ja P. Wavulin sekä neiti A. Wavulin olivat rahatoimikamariin annetussa, kaupunginvaltuustolle osotetussa kirjelmässä tarjonneet mainitun omistamansa maatilain kaupungin lunastettavaksi 900,000 markan hinnasta, teki kamari valtuustolle esityksen 3) asiasta.

Drumsön kartanon myyntitarjouksen evätty.

Siinä kamari m. m. lausui, että Drumsön kartano käsitti kaksi taloa, Heikaksen n:o 1 ja Bertaksen n:o 2, ja siihen kuului, paitsi joitakuuta pienempiä saaria, koko Drumsön maa, lukuunottamatta kolmea saaren etelä- ja länsiosassa sijaitsevaa palstaa, jotka kruunu oli pakkolunastanut sotilaallisiin tarkoituksiin. Maatilan yhteenlaskettu pinta-ala oli alkuaan ollut 287.42 hehtaaria, mutta kun omistajat olivat aikojen kuluessa siitä luovuttaneet kaikkiaan 17 huvilapalstaa, jotka oli erotettu itsenäisiksi, yhteensä 31.64 hehtaaria käsittäviksi palstatiloiksi, oli maatilasta jäljellä 255.785 hehtaaria, nimittäin 42.45 hehtaaria viljeltyä maata, 186.845 hehtaaria metsämaata ja 26.49 hehtaaria joutomaata. Drumsön kartanon tiluksista oli, pääasiallisesti rannoilta, mutta osittain ylempääkin saarelta, luovutettu vuokralle kaikkiaan 100 huvilapalstaa yksityisten rakennettaviksi. Kun näiden palstain ynnä niille tarpeellisten teiden ala oli hiukan yli 70 hehtaarin, oli omistajain nykyään vapaasti käytettävänä oleva tilusala ainoastaan 185 hehtaarin vaiheilla. Useimmat vuokrapalstat palautuivat vasta vuosina 1931—39 maanomistajan käytettäväksi; 12 vuokrapalstaa palautui omistajalle ennen vuotta 1931 ja 15

1) Valt. pöytäk. lokak. 3 p. 9 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 5 p. 25 §. —

3) Valt. pain. asiakirj. n:o 37.

palstaa 1939 vuoden jälkeen. Kartanon rakennukset olivat palovakuutetut yhteensä 89,300 markasta. Maatilan nykyiset vuositulot kävi arvioiminen kaikkiaan 21,000 markaksi; siltä menevät verot oli vuodelta 1910 ilmoitettu yhteensä 819 markaksi 77 penniksi. — Drumsö kuului Viaporin linnoitusplanadissa sijaitseviin saariin, jotka toukokuun 30 päivänä 1896 annetun asetuksen ja toukokuun 24 päivänä 1899 annetun julistuksen johdosta olivat käyttöoikeuteen nähden rajoitusten alaisia sikäli, että merenpohjan muotoa ei saanut muuttaa Venäjän linnoitusviranomaisten luvatta.

Ennenkuin rahatoimikamari oli ryhtynyt käsittelemään siten vireille pantua kysymystä näin huomattavan maa-alueen hankkimisesta kaupungille, olivat kamarin jäsenet toimittaneet itse paikalla katselmuksen, jossa tilaisuudessa kaupungin yleisten töiden hallituksenkin edustajia oli ollut saapuvilla.

Tehtyä tarjousta arvosteltaessa oli otettu huomioon seuraavia näkökohtia:

Vaadittua 900,000 markan hintaa ei käynyt katsominen korkeaksi, kun otettiin huomioon sekä Helsingin läheisyys että myös ne hinnat, joita pyydetään ja maksetaan sekä kaupungin itä- että länsipuolella sijaitsevassa saaristossa olevista maa-alueista. Hehtaarin yksikköhinta olisi 3,517 markkaa, tynnyrinalan 1,800 markkaa ja neliömetrin Smk 0.35. Mikäli kamarille oli tunnettua, oli sekä suuremmista että pienemmistä maa-alueista paikkakunnilla, jotka sijaitsivat melkoista etäämpänä kaupungista kuin Drumsö, maksettu 3,000 markkaa ja enemmänkin tynnyrinalalta. Tämän lisäksi oli edelleen huomioon otettava, että puheenalaiseen kauppaan kuuluisi rakennuksia noin 100,000 markan ja metsää niinkään noin 100,000 markan arvosta. — Toiselta puolen taas oli otettava huomioon se erittäin tärkeä seikka, että saaren rannanpohjaa ei saanut linnoitusviranomaisten myönnytyksettä muuttaa, mikä seikka jossakin määrin vaikeutti ranta-alueitten täydellistä hyväksi käyttämistä.

Jos sentähden omaksuttiin se käsitys, että vaadittu hinta ei ollut liian kallis, heräsi kysymys, mitä etuja tämän maatilan hankkiminen tuottaisi kaupungille. Siinä kohden olisi etusijassa otettava huomioon, että kaupan ja merenkulun käytettäväksi täytyi jo nykyään ja vastedes vieläkin enemmän hankkia avarampaa tilaa. Etelä- ja Pohjoissataman sekä Sörnäsän ja Hietalahden satamain rantasilloissa tosin oli riittävästi kytkytilaa kaupunkiin poikkeaville laivoille. Sitä vastoin oli jo nyt ollut huomattavana puutetta kaupunkiin tuotujen ja osittain myös täältä lähetettävään tavarain purkauspaikoista. Vaikka Bus- ja Santaholma järjestettäisiinkin puheenalaista tarvetta silmällä pitäen ja mainitut haitat siten saataisiin melkoiselta osalta poistetuiksi, tulisi kaupunginvaltuutuksen

kuitenkin, vastaiset tarpeet oivaltaen, varata kaupungille tilaisuutta satama-alueitten laajentamiseen. Drumsön saari paikatellen syvine rantoineen ja laiturirakennuksille erittäin soveliaine merenpohjineen sekä varsin tasaisine aloineen tarjoisi tilaisuuden sinne teettää oivallisia ja verraten halpahintaisia satamalaitoksia, erittäinkin saaren itä-, mutta myös länsirantoihin. Kysymys säännöllisen talvilaivakulun aikaansaamisesta Helsinkiin olisi siten niinkään pääsyt askeleen eteenpäin, koska Hietalahden satama sekä tämän sataman, Drumsön, Rönnskärin ja Melkön väliset vedet viimeksi kaikista kaupungin satama-alueista jäätyivät, ja siten myös vältettäisiin ne erinäiset haitat, joita Viaporin linnoitus pakostakin tuotti Eteläsatamaan kohdistuvalle talvilaivaliikenteelle. Ja jos vastaisuudessa ajatus vapaasataman laittamisesta Helsinkiin toteutuisi, olisi Drumsön omistusoikeudella silloin oleva suuri, ehkäpä ratkaiseva merkitys.

Mutta ei vain kaupan ja merenkulun etujen kannalta ollut syytä päättää puheenalainen kauppa. Helsingissä huomattavana ollut voimakas laajentumispyrkimys ei suinkaan ollut tyydytetty sillä, mitä Äggelbyn kartanon ynnä Bölen ja Nybondaksen tilojen hankkiminen sekä Gumtähden alueitten käyttäminen voivat tarjota. Se vaati kaupunkia varaamaan tilaisuutta uusien asuntopaikkojen saamiseen meren partaaltakin. Ainoastaan siten varustettuna voisi kaupunki menestyksellä kestää kilpailussa kaikkien niiden yksityisten yhtiöiden kanssa, jotka nykyään olivat ryhtyneet kilpailemaan kaupungin kanssa tällä alalla.

Niinkuin edellä mainittiin, nousivat Drumsön maatilan tulot nykyään 20,000 markan vaiheille, joka summa antoi ainoastaan 2.2 % korkoa vaaditulle kauppahinnalle. Mutta vaikkakin kaupunki epäilemättä vastaisuudessa käyttäessään maatilaa hyväkseen ei saisi takaisin ainoastaan kauppahintaa, vaan myös liikenteen järjestämisestä aiheutuneet kustannuksensa, tulisi kaupunginviranomaisten kuitenkin menetellä niin, että tuntuvat osat aluetta tulisivat mahdollisimman pian käytetyiksi, jotta kaupunki siten saisi kohtuullisen koron kustannuksistaan. Siihen nähden olisi etusijassa anottava maatilän yhdistämistä kaupunkiin hallinnollisessa, oikeudellisessa ja kirkollisessa suhteessa sekä sitten laadittava suunnitelma saaren edelleen vuokraamiseksi asuntotarkoituksiin. Siihen nähden että useimpain vuokralle annettujen palstain vuokrakausi päättyi vuosina 1931—39, voitaisiin uusia maapalstoja edelleen haitatta antaa vuokralle sanottuun ajankohtaan asti. Kaupungingeodeetin laatimain kaaviollisen suunnitelman ja likimääräisen laskelman mukaan voitaisiin vaikeuksista ja sanottavitta kustannuksista noin 100 hehtaaria antaa vuokralle ja siten saada vuotuisia vuokratuloja 25,000 markkaa,

lukien keskimäärin Smk 0.025 neliömetriltä, jota laskelmaa täytyi pitää sangen varovaisena. Kaupungin ei niinmuodoin olisi vaikea miltei heti saada 5 %:n korko kauppahinnalle.

Kamari mainitsi lopuksi, että kaupungin yleisten töiden hallituskin oli rahatoimikamarin kanssa pidetyssä yhteisessä kokouksessa puoltanut tehdyn tarjouksen hyväksymistä. Ainoastaan yksi mainitun hallituksen jäsen oli ollut sitä mieltä, että kaupungilla ei ollut puheenalaisen maatilan ostosta niin ilmeisiä etuja, että sen olisi syytä hyväksyä tarjous, joka sentähden olisi jätettävä sillensä.

Asian merkityksen selvittämiseksi merenkulun kannalta oli kamari hankkinut satamakapteenin lausunnon.

Edellä lausutun nojalla kamari ehdotti,

että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi:

kaupungin omaksi lunastaa Drumsön kartanon 900,000 markan hinnasta, joka summa olisi suoritettava 1911 vuoden obligationsilainan varoista; sekä

antaa varsinaisen kaupunginvaltuuston toimeksi hankkia k. senaatin vahvistuksen vastamainitulle päätökselle;

sekä että varsinainen kaupunginvaltuusto päättäisi:

antaa rahatoimikamarin toimeksi sekä laatia kauppakirjan Drumsön kartanon omistajain kanssa että myös ryhtyä tarpeellisiin valmistaviin toimenpiteisiin sanotun maatilan yhdistämiseksi kaupunkiin hallinnollisessa, oikeudellisessa ja kirkollisessa suhteessa; sekä kohta ryhtyä antamaan sopivia palstoja vuokralle asuntotarkoituksiin, yksissä neuvoin kaupungin yleisten töiden hallituksen kanssa laadittavaa suunnitelmaa noudattaen.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ lisätty kaupunginvaltuusto 39 äänellä 25 vastaan, jotka annettiin rahatoimikamarin esityksen puolesta, evätä mainitun esityksen.

Tilusvaihto.

Kirjelmässä ²⁾ marraskuun 9 päivältä 1910 rahatoimikamari mainitsi M. G. Stenius osakeyhtiön kamariin osotetussa kirjelmässä huomauttaneen, että vuonna 1775 Helsingin pitäjän Pikku-Huopalahden kylässä toimitettu isojako samoin kuin sittemmin suoritettut tilusjärjestelytkin, joista viimeiset toimitettiin vuosina 1870 ja 1874, oli toimeenpantu yksinomaan silmällä pitäen tuossa kylässä sijaitsevain tilain kelpaavaisuutta maanviljelystarkoituksiin, mutta että olot siitä lähtien olivat tykkönään muuttuneet, puheenalaisten tilain maanviljelystä kun täytyi pitää toisarvoisena seikkana ja aika, jolloin ne olisivat täyteen rakennettuja, läheni lähenemistään. Kun ei nykyisiä lohkorajoja kuitenkaan käynyt pitäminen ensinkään

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. lokak. 31 p. 1 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 66 vuodelta 1910.

sopivina, kun oli kysymys tilain käyttämisestä rakennustarkoituksiin, sekä uusi tilusjärjestely yksinomaan vastamainittua seikkaa silmällä pitäen näytti erittäin tarpeen vaatimalta, oli osakeyhtiö M. G. Stenius Haga nimisen 0.4949 osan Korpaksen verotaloa n:o 1¹⁰ sekä Backaksen verotalon n:o 2 omistajana, jotka molemmat tilat sijaitsivat Pikku-Huopalahden kylässä, esittänyt, että kamari antaisi jollekin kaupunginviranomaiselle toimeksi yksissä neuvoin osakeyhtiön johtokunnan kanssa tehdä ehdotuksen kaupungin ja yhtiön mainitussa kylässä omistamain tilain väliseksi tilusvaihdoksi, jossa yksinomaan pidettäisiin silmällä noiden tilain vastaista rakentamista.

Tämän johdosta oli rahatoimikamari asettanut valiokunnan, jonka tuli yksissä neuvoin M. G. Stenius osakeyhtiön kanssa jatkaa keskusteluja asiasta, ja olikin voitu sopia ehdotuksesta kaupungin ja osakeyhtiön väliseksi tilusvaihdoksi, kuitenkin edellyttäen että voitaisiin vaihdettaviksi ehdotetuille aloille toimitettavassa arvioimisessa panna likimain yhtäläinen arvo.

Tämän ehdotuksen mukaan luovuttaisi kaupunki osakeyhtiölle seuraavat tiluspalstat:

Lill-Meilans nimisen osan Meilansin eli Hindernäsin yksinäistaloa, joka käsittää 22.46 hehtaarin laajuisen Degermossanin suon sekä 4.74 hehtaarin laajuisen Hemmossanin suon; Böle Österåker nimisen, 2.88 hehtaarin laajuisen pellon ja saman talon Broåker nimisen, 2.31 hehtaarin laajuisen pellon; sekä yhtäjaksoisen lohkon, joka käsittää Böle Backåker, Ut-Greijus ja Skogsbacka Storäng nimiset tilukset ynnä pääasiallisen osan Brinkåkern nimistä peltoa eli yhteensä 20.44 hehtaaria.

Osakeyhtiö M. G. Stenius taas luovuttaisi kaupungille:

Backaksen Fredriksbergsmossa nimisen, 4.76 laajuisen suon sekä kaikkiaan 53.38 hehtaarin laajuisen yhdistävän alueen Åggelbyn kartanon tilusten ja sen Bölen taloon kuuluvan metsälohkon väliltä, missä n. s. Bölen esikaupunki sijaitsee. Tämän yhdistävän alueen länsiraja kulkisi yhdensuuntaisesti itärajan kanssa, jona on Pikku-Huopalahden kylän Korpaksen verotalon n:o 1 Haga ja Fredriksberg nimisten osain välinen vanha raja, ollen näiden yhdensuuntaisten rajalinjain välimatka noin 246 metriä. Tuosta alasta olisi 13.36 hehtaaria Karjan radan eteläpuolella sekä 40.02 hehtaaria sen pohjoispuolella.

Kaupungingeodeetti oli sittemmin arvioinut vaihdettaviksi ehdotetut tiluspalstat, ja oli kaupungin luovutettava maa arvattu 168,680 sekä sille tuleva maa 168,440 markan arvoiseksi.

Asiaa arvosteltaessa olisi kuitenkin puheena olevain maa-alueiden arvioituun myyntiarvoon pantava vähemmän merkitystä, koska ainakaan kaupungin taholta ei voine tulla kysymykseen

maan myyminen näiltä seuduin. Kaupungin kannalta katsoen sentähden muut seikat astuivat tässä etualalle, nimittäin se hyöty ja ne edut, joita kaupungin voi katsoa ehdotetusta tilusvaihdosta saavan. Siihen nähden olivat rahatoimikamarin edustajat keskusteluissa lausuneet etusijassa julki sen käsityksen, että kaupungin näillä seuduin omistamat, nykyään hajanaiset ja toisistaan etäällä sijaitsevat tiluspalstat olisi yhdistettävä yhtäjaksoiseksi alueeksi sekä että kaupungin maiden piirissä sijaitsevat, osakeyhtiölle kuuluvat tiluspalstat olisi luovutettava kaupungille. Toiseksi ehdoksi oli pantu, että sen yhtäjaksoisen maa-alueen, minkä kaupunki siten vaihdon johdosta saisi, pitäisi sijaita niin, että kaupunki siitä vastedes saisi mahdollisimman suurta hyötyä. Siihen nähden olivat kamarin edustajat pitäneet kaupungille tarkoituksenmukaisimpana, että kaupunki saisi noin 246 metriä leveän maa-alueen, joka yhdistäisi Greijuksen ja Bölen talojen maat Äggelbyn kartanon tiluksiin. Siten ei ainoastaan kävisi mahdolliseksi teettää suora ja mukava yhdysväylä näiden kaupungin omistamain alueitten välille ja lisäksi varata asutustilaa tuon liikenneväylän kumpaisellekin puolelle, vaan myös voisi Äggelbyn kartanon vastaisuudessa mukavammin liittää kaupunkiin yhdistettyyn alueeseen. Mutta hallinnonkin kannalta olisi tuollainen tilusvaihto kaupungille edullinen, koska esimerkiksi kaupungin järjestysvallan toiminta tuntuvasti helpottuisi, jos kaupungin omistamat maat muodostaisivat yhtäjaksoisen alueen.

Rahatoimikamari oli kaikin puolin yhtynyt esitettyyn ehdotukseen. Tosin oli huomautettu että, kun osakeyhtiön kaupungille tarjoomaa maata täytyy pitää vähemmän arvoisena kuin niitä alueita, mitkä kaupunki luovuttaisi, olisi vaihdettaviksi ehdotettujen alueitten pinta-ala laskettava niin, että yhtiö luovuttaisi niin paljon suuremman alan, että arvio-arvot tulisivat aivan yhtä suuriksi. Tässä oli kuitenkin huomattava, että arvio tämän laatuudessa tapauksessa helposti voi käydä yksipuoliseksi ja joka tapauksessa oli tuollaisen arvion pohjaksi pantujen sangen epätarkkain laskuperusteiden varassa. Tähän nähden ja kun kaupungille tehdyn ehdotuksen hyväksymisestä joka tapauksessa koituisi tuntuvia etuja sekä arvio-arvojen välinen erotus oli tuskin mikään, oli kamari katsonut oikeuden ja kohtuuden vaativan, että vastaisessa tilusvaihdossa tehtäisiin sellainen sopimus, että molemmat sopimus-kumppanit luovuttaisivat toisilleen kamarin ja osakeyhtiön edustajain yhteisesti ehdottamat maapalstat. — Puheenalaisilla maa-alueilla nykyään voimassa olevat vuokravälipuheet merkitsivät asianomaisille sopimus-kumppaneille sangen vähän, mutta olisi tilusvaihdossa kuitenkin määrättävä, että kumpikin asianosainen pitäisi ne voimassa.

Edellä olevaan viitaten kamari esitti, että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi:

hyväksyä kamarin tekemän ehdotuksen Helsingin kaupungille ja mainitulle osakeyhtiölle Pikku-Huopalahden kylässä kuuluvain maa-alueiden vaihtamiseksi; sekä

antaa varsinaisen kaupunginvaltuuston toimeksi läänin kuvernööriltä hakea vahvistusta tuolle tilusvaihdolle sekä määräystä maanmittarille sen toimittamaan.

Asiaa esiteltäessä myöntyi 1) lisätty kaupunginvaltuusto raha-toimikamarin esitykseen, minkä ohessa puheenalaista tilusvaihtoa koskeva päätös oli, koska osa siitä maasta, minkä kaupunki tilusvaihdossa luovuttaisi, oli alkuaan kaupungille lahjoitettu, alistettava k. senaatin vahvistettavaksi.

Sittemmin ilmoitettiin 2) maistraatin kirjelmässä kesäkuun 3 päivästä kaupunginvaltuuston tiedoksi, että senaatti oli edellisen toukokuun 18 päivänä vahvistanut edellä mainittua tilusvaihtoa koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen.

Rahatoimikamarin tekemän esityksen 3) johdosta, joka koski niiden ehtojen muuttamista, joilla kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan lokakuun 25 päivänä 1910 luvannut valtiolle luovuttaa 4) tarpeellisen alueen XIII kaupunginosan kortteleista n:oista 401, 402 ja 403 taidemuseon paikaksi, päätti 5) valtuusto pitentää ajan, jonka kuluessa mainitun museon rakennustyöt olisi aloitettava, sen uhalla että alueen käyttöoikeus muussa tapauksessa palautuisi kaupungille, tammikuun 1 päivään 1916.

Sittemmin tehdyn esityksen edellä mainittujen ehtojen muuttamisesta kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen mukaisesti epäsi 6).

Rahatoimikamarin esityksestä päätti kaupunginvaltuusto valtuuttaa kamarin huutokaupatta myymään:

1. Huvilanomistaja K. G. Mattssonille Vaasankadun tontin n:o 25 korttelista n:o 361 XII kaupunginosaa 18,585 markan hinnasta 7);

2. Huvilanomistajattarille E. Grönbladille ja A. Wickströmille Vaasankadun tontin n:o 27 korttelissa n:o 361 XII kaupunginosaa 16,087 markan 50 pennin hinnasta 8);

3. Kansanvalistusseuralle Museokadun tontin n:o 18 korttelista n:o 424 XIII kaupunginosaa 39,962 markan hinnasta ja velvoittamalla seuran tontille rakennuttamaan toimintaansa varten tarpeelliset rakennukset 9).

Taidemuseon paikan luovutusehtoja muutettu.

Vaasankadun tontin n:o 25 myynti.

Vaasankadun tontin n:o 27 myynti.

Museokadun tontin n:o 18 myynti.

1) Lis. valt. pöytäk. huhtik. 4 p. 1 §. — 2) Valt. pöytäk. kesäk. 13 p. 49 §. —

3) Rtk. kirj. kesäk. 8 p. n:o 349. — 4) Ks. 1910 vuod. kert. siv. 12 ja seur. —

5) Valt. pöytäk. kesäk. 13 p. 20 §. — 6) Valt. pöytäk. jouluk. 12 p. 12 §. —

7) Valt. pöytäk. helmik. 21 p. 12 §. — 8) Valt. pöytäk. maalisk. 7 p. 11 §. —

9) Valt. pöytäk. huhtik. 25 p. 18 §.

Aktiebolaget Karamell-, chokolad- och marmeladfabriken Westerland & C:o yhtiön rahatoimikamarille esittämän anomuksen sekä kamarin valtuustolle tekemän esityksen ¹⁾ johdosta päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto myöntää yhtiölle oikeuden huutokaupatta lunastaa korttelissa n:o 463 olevat Töölönkadun tontit n:ot 18 ja 20 sekä Hesperiakadun tontin n:o 7 62,402 markan 6 pennin, 52,125 markan 68 pennin ja 39,375 markan hinnasta kunkin, sillä ehdolla että tonttien kauppa päätetään vasta sittenkun korttelin n:o 463 y. m. ³⁾ kaupunginasemakaavanmuutos on asianmukaisesti vahvistettu sekä että yhtiö kolmen vuoden kuluessa siitä, kun Pohjois Hesperiakatu myydyn korttelin viereltä on tasotettu, muuttaa mainitun kadun varrella korttelissa sijaitsevat, omistamansa puurakennukset pois.

Kaupunginvaltuustolle lähetetyssä kirjelmässä oli Suomen teollisuusvaltuuskunnan keskuskomitea esittänyt, että valtuusto vastaisen teollisuusmuseon paikaksi varaisi sopivan rakennustontin XIII kaupunginosasta taidemuseon paikaksi aiotun tontin läheisyydestä.

Rahatoimikamarin annettua siltä vaaditun lausunnon ⁴⁾ asiasta päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto mainittuun tarkoitukseen varattavaksi sen Nervanderkadun tontin, joka vahvistetun kaupunginasemakaavan mukaan muodostaa korttelin n:o 401 b, minkä ohessa valtuusto sekä pani mainitun tontin luovutusehdoksi, että tarpeelliset takeet on annettava taidemuseon kanssa rakennustaiteellisesti yhteen käypäin julkisivujen aikaansaamisesta, että varasi kaupungille oikeuden vieläkin harkita mainittua luovutuskysymystä, sittenkun oli tullut tunnetuksi, minkä viranomaisen tai laitoksen toimesta vastainen museo tulee rakennettavaksi. Lopuksi päätti valtuusto että, ellei puheenalaisen teollisuusmuseon rakennustyö ole alkanut ennen 1915 vuoden loppua, kaupunki saa vapaasti käyttää siten varatun tontin.

Kaupunginvaltuustolle annetussa kirjelmässä olivat täällä toimivat käsityö- ja tehdasyhdistys, industri- och yrkesidkarförbundet, Suomen rakennusmestariiliton Helsingin osasto, svenska byggmästarföreningen i Finland sekä leipuriammattiharjoittajain liitto anoneet, että valtuusto paikaksi rakennukselle, jossa olisi yhdistysten käytettäviä kokous- ynnä muita huoneistoja, luovuttaisi Pohjois Rautatiekadun tontit n:ot 7 ja 9 korttelista n:o 402 XIII kaupunginosaa joko kustannuksitta tai mahdollisimman huokeasta hinnasta.

Sittenkun rahatoimikamari oli antamassaan lausunnossa ⁶⁾

¹⁾ Rtk. kirj. kesäk. 8 p. n:o 377. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 13 p. 22 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 2 ja 3. — ⁴⁾ Rtk. kirj. kesäk. 8 p. n:o 348. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. syysk. 5 p. 26 §. — ⁶⁾ Rtk. kirj. lokak. 12 p. n:o 574.

Töölönkadun
tonttien n:ojen
18 ja 20 sekä
Hesperia-
kadun tontin
n:o 7 myynti.

Tontin varaa-
minen teolli-
suusmuseota
varten.

Kysymys
tonttien luo-
vuttamisesta
käsityö- ja teh-
dasyhdistyk-
selle y. m.

esittänyt, että mainitut tontit huutokaupatta myytäisiin puheenalaisille yhdistyksille, toinen 104,987 markan 88 pennin ja toinen 101,496 markan 24 pennin hinnasta, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä asiassa kehottaa hakijoita asiassa tarpeelliseksi havaitun selvityksen saamiseksi ennen toukokuun 1 päivää 1912 valtuustolle antamaan aiotun rakennuksen tarkemman ohjelman sekä luonnospiirustukset ja kustannusarvion, minkä ohessa rahatoimikamarin käskettiin, kunnes valtuusto oli asian ratkaissut, varata puheenalaiset tontit edellä mainittuun tarkoitukseen.

3. *Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat asiat.*

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 1 päivänä 1908 oli asettanut ²⁾ erikoisvaliokunnan m. m. lähemmin valmistelemaan kysymystä kaupunginmaan vuokrauksesta voimassa olevain oikeussääntöjen täydentämisestä luotonantajan oikeuden turvaamiseksi, antoi valiokunta mietinnön ³⁾ asiasta.

Kysymys kaupunginmaan vuokraamisesta.

Tehtyään mietinnössä ensin selkoa Ruotsin tonttioikeuslaitoksesta sekä viitattuaan asiasta aikaisemmin annetussa komitean mietinnössä ⁴⁾ olevaan lausuntoon voimassa olevan lain kannasta kaupunginmaan vuokraukseen nähden ja uuden lainsäädännön tarpeellisuudesta tällä alalla lausui valiokunta m. m., että mainitun lausunnon mukaan pitäisi sellainen kaupunginmaan käyttäminen, josta oli kysymys, olla meillä aikaan saatavissa tarvitsematta sitä varten mitään lainsäädäntötoimenpidettä. Saamansa tehtävän johdosta, joka erityisesti tarkoitti lausunnon antamista luotonantajan oikeuden turvaamista koskevasta kysymyksestä, valiokunta puolestaan vieläkin halusi huomauttaa edellä mainitussa lausunnossa tässä kohden osotetusta keinosta, että kaupunki vuokrasopimusta tehdesään sitoutuisi olemaan vuokrakauden kuluessa myymättä vuokrattua aluetta, ellei kiinnityksenhaltija siihen suostuisi. Tuollainen myynti nimittäin oli se, joka tuotti tappionuhkaa luotonantajalle, koska, sen johdosta että hänelle vakuudeksi annetun kiinnityksen esineenä ollut aikaisemmin sovittu alueen nautintaoikeus muuttui velallisen hankkimaksi saman alueen omistusoikeudeksi, panttioikeuskin luonnollisesti lakkasi olemasta. Jos kuitenkin luotonantajalle voitaisiin osotetulla tavalla tarjota tarpeellinen vakuus siitä, ettei nautintaoikeutta

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 31 p. 15 §. — ²⁾ Ks. 1908 vuod. kert. siv. 12. —

³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 61 vuodelta 1910. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14 vuodelta 1908.